

Een nieuw sociaal pakt oprichten

Algemene inleiding

De nota die volgt kan ambitieus lijken, vooral op een ogenblik waar alles rondom ineens stort in de mate van verdieping van de Europese economische crisis, de verhoging van het systeem risico van een ineenstorting van onze ecosystemen en van de overwaardering van de fossiele grondstoffen meer bepaald brandstoffen onmisbaar voor de werking van ons huidig maatschappelijk model.

Zeker de kansen op ineenstorting zijn reëel en het is mogelijk dat de transitie die we wensen niet op voldoende hoog niveau kan gerealiseerd worden om efficiënt de sociale en milieuontregelingen aangekondigd door vele waarnemers tegen te gaan. Niettemin denken we dat als er een kans blijft om met zachte druk een verandering van paradigma door te zetten, we het moeten wagen. Bovendien zijn we ervan overtuigd dat er geen verandering van onze beschaving kan zijn zonder lange termijn visie en dat het dus onze verantwoordelijkheid is actief deel te nemen aan zijn uitwerking. De attente lezer zal merken dat we voor de meest "stoutmoedige" voorstellen gepoogd hebben een stappenplan te bedenken. Onze filosofie is de volgende :

- Verzet om te vechten tegen de ontrafeling van de rechten die vandaag nog onze solidariteit onderbouwen niet alleen onder Belgen maar ook met de andere menselijke wezens.

- Strijd voor nieuwe sociale veroveringen. Het gaat hier namelijk over de individualisering van de rechten om te beginnen bij ons tot de invoering van een algemeen onvoorwaardelijk basisinkomen dat als sociale maatregel zelf in staat is positieve ecologische effecten mee te brengen, alsook om een aantal werktuigen die reeds verschillende van onze medeburgers bezig zijn stap voor stap op te richten zonder te wachten en die betrekking hebben op de samenwerkende economie.

- Beschrijving van de samenstellende elementen (rechten en plichten) van een nieuw sociaal pakt die beginnen te worden besproken niet alleen bij ons maar ook elders in de wereld.

We weten natuurlijk dat we slechts één van de schakeltjes zijn van deze paradigma verandering maar met anderen willen we hierbij present zijn om te beantwoorden aan dit immens werk want alle krachten van goede wil zijn nodig willen we een kans hebben ons goed eruit te redden.

We weten vanzelfsprekend dat de tekst die we hierna voorstellen een eerste stap is en dat er vele punten nog moeten worden gedetailleerd. Maar we denken ook dat deze stap voldoende uitgewerkt is om toe te laten, als ze wordt aangenomen door onze beweging, haar te dienen als referentie in de talrijke lopende discussies en acties en in de verspreiding van haar ideeën.

Een nieuw sociaal pakt oprichten

Een zeer verontrustende inventarisatie

Ondanks dat de globale rijkdom verhoogt, neemt de socio-economische onzekerheid toe. In ons land zijn 800.000 personen werkloos en één op zeven burgers leeft onder de armoede grens¹. De armoede

¹ Deze nota werd opgesteld in de loop van de eerste semester 2012. We denken zoals velen dat de maatregelen genomen door de federale regering en die in werking zijn getreden de 1^e november 2012 deze tendenties zullen versterken. In België wordt de armoedegrens vastgesteld als volgt.

kenmerkt zich dikwijls door onvoldoende inkomen, maar beperkt zich niet tot een “eenvoudig” gebrek aan geld : ze tast alle levensaspecten aan, zelfs in de antwoorden op de elementaire behoeften. Velen stellen de medische kosten uit om financiële redenen of leven in haast ongezonde woningen, slecht verwarmd en slecht aangepast aan de grootte van de familie. Wij maken de vervrouwelijking van de armoede en de opkomst van de arme werknemer mee. Men kan zeggen vandaag, dat 23,8% van de werknemers een armoederisico hebben (zie de inter-federale barometer van de armoede van het jaar 2008)².

Vandaag, is de solidariteit verondersteld zich te concretiseren door middel van instituties en mechanismen die al maar complexer zijn en waarvan de financiering gebouwd is op de logica van de economische groei, ten andere, van langs om slechter verdeeld. Onder druk van de verplichtingen verbonden met de veralgemeende wil tot liberalisering, is de solidariteit heden ten dage schatplichtig aan de van langs om nauwere budgettaire middelen. De sociale controles nemen toe, maar niet de arbeidplaatsen, ten minste niet de kwalitatieve arbeidsplaatsen³. De regeringen hebben de voorwaardelijkheid van de sociale hulp versterkt en een politiek van

Voor een alleenstaande

Het gemiddelde inkomen is 17.194 € per jaar wat 1.433 € per maand is. De armoedegrens is 60% van 17.194 € per jaar of 10.316,44 € per jaar, wat 860 € per maand is.

Voor een huishouden

Om de armoedegrens van een huishouden te berekenen gaat men niet het cijfer 860 € vermenigvuldigen met het aantal leden van het huishouden. Men vertrekt van het principe dat de leden van een huishouden de kosten en lasten delen. Men gaat dus aan ieder lid van de familie een factor toekennen die zijn “gewicht” uitmaakt binnen het huishouden. Dit gewicht zal 1 zijn voor het hoofd van de familie, 0,5 voor de tweede volwassenen en 0,3 voor elk van de kinderen (<14 jaar). De armoedegrens van een huishouden samengesteld uit twee volwassenen en twee kinderen onder de 14 jaar berekent zich dus door de grens van de alleenstaande te vermenigvuldigen met de som van de factoren van alle leden van het huishouden : $1+0,5+0,3+0,3= 2,1$ (10.316,44 € X 2,1= 21.664,52 € dus 1.805 € per maand). In België zijn ongeveer 1.470.00 personen onder de grens van de armoede wat 14,7% van de totale bevolking maakt.

² <http://www.mi-is.be/be-nl/armoedebeleid/de-interfederale-armoedebarmometer>

³ Betreffende dit onderwerp kan man verwijzen naar de werken die Philippe Defeyt heeft gerealiseerd voor het Instituut van Duurzame Ontwikkeling en meer bepaald deze nota : “A l’orée d’une année difficile... par Philippe Defeyt – février 2012” <http://www.iddweb.eu/docs/AnnDiff.pdf>.

We leren hier meer bepaald uit dat voor de actieve bevolking, de werkloosheidsgraad in 2012 to iets minder dan 13% zou verhogen. De hoogte van ondertewerkstelling zou een 19% zijn. De hoogte van ondertewerkstelling houdt rekening, bovenop de werkzoekenden die werkloos zijn, met de onvrijwillig deeltijds werknemers en de tijdelijke werkloosheid ; ze meet zich in volume uren.

Wat betreft de arbeidsmarkt van jongeren, laten zich drie conclusies trekken uit de beschikbare gegevens /

-de hoogte van de werkloosheid in 2011 is hoger aan degene geregistreerd voor de recessie van 2009-2010

- de tendens geïnduceerde zakking – aanvankelijk zeer gering – van werkloosheidsgraad van de jongeren tussen 2005 en 2011 kan worden toegeschreven aan de daling van de actieve bevolking, die sneller is dan deze van de werkgelegenheid

- de proportie van de arbeidsplaatsen van jongeren ondersteund door de sociale zekerheid is in

“activering” aangenomen, bedoeld om de uitkeringsgerechtigden voorgesteld als gevaarlijke parasieten⁴ “terug aan het werk te zetten”. Van het recht, gaat men terug naar de aalmoes, wat aan sommigen toelaat een goed geweten te behouden. Tezelfdertijd willen sommigen de pensioenleeftijd verhogen want men zou de pensioenen niet meer kunnen betalen. Al dit wijst erop dat **het sociaaldemocratisch compromis gevangen is in het neoliberal net, in de logica waarvan zij zich heeft laten strikken, ondanks zijn verheerlijking van de groei: het oude sociaal pakt stort steeds verder in.**

Onze maatschappijen leven volgens het schema van het steeds grotere gebruik, zonder terughouding en zeer goedkoop, niet alleen van de natuurlijke grondstoffen van de planeet maar ook van de menselijke wezens. Dit schema is moraal en fysiek onhoudbaar. Als we dit niet dringend aanpassen, dreigen we steeds dieper weg te zakken in een steeds hardere wereld, voor een steeds groter aantal mensen. Nochtans blijft de dominante ideologie de economische groei als bepalende voorwaarde zien van de modaliteiten van de uitoefening van de solidariteit. De oneindige groei is nochtans slechts een mentaal bedrieglijke constructie want onmogelijk. Het is dus een economische fataliteit noch een maatschappelijke noodzaak. De wereld vandaag toont ons dat dit postulaat in

werkelijkheid de oorzaak is van een groeiend aantal van onze problemen. De ecosystemen zijn dermate bedreigd dat de overleving zelf van de menselijke soort op het spel staat. De ecologische crisis kent voortaan belangrijke sociale gevolgen die voortdurende toenemen.

De dringendheid van een nieuw sociaal pakt

De groeibezwaarden stellen een nieuw sociaal pakt voor gebaseerd op een nieuwe socio-economische visie die ontwikkeld werd in het hoofdstuk economie- financiën en die onder andere inhoudt : “ – een veralgemeende en progressieve arbeidstijd vermindering teneinde dat deze en de ermee verbonden inkomsten onder allen zou worden gedeeld;

*- de progressieve instelling van een onvoorwaardelijk individueel en onvervreemdbaar basisinkomen, kunnende onvoorwaardelijke toelagen inhouden; deze instelling moet federaal gebeuren in overleg met het geheel van betrokken sociale partners (sociale partners en OCMW) en met het doel de fundamentele basisrechten uit te breiden en ze te versterken, de toegang ertoe vereenvoudigende. **Ze zal ook iedereen toelaten vrijwillig en progressief de onmisbare burgerprestaties ten laste te nemen**⁵;*

belangrijke mate gestegen tijdens de beschouwde periode; inderdaad, de geactiveerde tewerkstelling stelde in 2011 ongeveer 8% van de betaalde tewerkstelling voor tegen 1,2% in 2005.

⁴ Lees Anne Daguerre, « [Emplois forcés pour les bénéficiaires de l'aide sociale](#) », en Laurent Cordonnier, « [Economistes en guerre contre les chômeurs](#) », *Le Monde diplomatique*, juni 2005 et december 2006.

⁵ Met “burgerprestaties” verstaan we alle prestaties die de burgers zijn/zullen zijn en zullen gedwongen uit te voeren in het kader van de verandering van de maatschappij die we kennen opdat deze veranderingen zich realiseert in een versterkte democratie. Zoals bijvoorbeeld : vaststelling van het publiek goed, daden verbonden met een participatieve democratie...vrijwilliger zijn en het vrijwilligerswerk van verschillende aard dat de instelling van een geherlokaliseerde participatieve democratie en een transformatie van de culturele voorstellingen toelaat.

- de herinvoering van de progressiviteit van de belasting met zeer hoge graden voor de bovenste tranches ten einde een MTI (Maximaal Toegelaten Inkomen) naast het MII (Minimale Integratie Inkomen);
- de instelling van progressieve solidaire tarieven voor water, gas, elektriciteit..."

Deze radicale nieuwe opties zijn natuurlijk zelf in staat de sociale evenwichten te wijzigen en verschillende van de moeilijkheden op te lossen ondervonden door diegenen die vandaag het slachtoffer zijn van de hardheid veroorzaakt door de dominantie van het neoliberale model.

Nochtans, dit ontheft ons niet van de instelling van een hernieuwde en toegenomen solidariteit in het respect van de ecosystemen. Wat meer is, de economische veranderingen zullen zich helaas niet van de ene op de andere dag realiseren en er moet nagedacht worden over de transitie van het huidige systeem van sociale zekerheid dat nog heel mooie dagen heeft en het nieuwe paradigma dat we wensen op te richten.

De voorstellen van het hoofdstuk sociaal/solidariteit zijn in deze optie van transitie opgesteld en willen een trouwe vertaling zijn van de wegen geschetst in het Manifest aangenomen op 18 oktober 2009 en meer bepaald van volgende punten:

"De maatschappij die we willen bouwen zou moeten in staat zijn het menselijk verlangen op te wekken en de sociale condities van vrijheid, pluraliteit, van beschikbaarheid en van opleiding te bieden zodat mannen en vrouwen hun persoonlijke ontplooiing kunnen voltooien."

Een nieuw sociaal contract moet dus opkomen gebaseerd op volgende principes :

- *De race van de groei en de materiële vooruitgang, de competitiviteit en de geest van verovering moeten plaats maken voor het welzijn, voor de convivialiteit, de samenwerking, de solidariteit en het respect voor de levende wereld en de natuurlijke evenwichten ;*
- *De neoliberale economie die we vandaag kennen moet verdwijnen ten gunste van een vreedzame niet roofzuchtige economie.*

Het is dus aan een radicale politieke transformatie dat we willen werken : aan alle bewoners van de aarde een voldoende inkomen verzekeren en het instellen van een bio-economie verzekeren, het is te zeggen een economie die rekening houdt met de limieten in dewelke zij zich inschrijft, wat gaat door

- *Herlokalisatie van economische activiteiten;*
- *Voeding en energie autonomie;*
- *Een economie van het herstelbare en het recycleerbare;*
- *De strijd tegen alle verspilling en dus het einde van het georganiseerde verval;*
- *Publieke of niet-markt diensten van het algemeen belang;*
- *De samenwerking, autonomie en directe democratie;*
- *Het respect en de bescherming van culturele en biologische diversiteiten.*

Het betreft een omkering tegenover wat vandaag gangbaar is. Inderdaad zowel het minimuminkomen als de werkloosheidsvergoeding verwijderden zeer dikwijls de personen van de uitoefening van deze prestaties door het feit van de sociale controles uitgevoerd voor hun toekenning

De evenredige verdeling van de rijkdommen maakt integraal deel uit van deze keuzes. Iedere productiviteitswinst moet worden aangewend voor de vermindering van de arbeidstijd en de vrijmaking van vrije tijd, noodzakelijk voor een echte burgerparticipatie en de instelling van een samenleving bevrijd van het "allen aan het werk".

Het groeibezwaard zijn wil dus een volledig politiek project zijn. Wanneer ze de limieten in acht neemt voorbij dewelke een opstapeling van goederen ophoudt draagbaar te zijn voor de gemeenschap, bevrijdt ze ons evenzeer van de talrijke verplichtingen die de realisatie van onze humaniteit verhinderen. Het groeibezwaard zijn is een emancipatieproject, zowel individueel als collectief, van de vervreemding van het productivisme. De vrijheid beloofd aan de gekoloniseerde volkeren, aan de loonarbeiders, aan de gedomineerde vrouwen, aan de slecht vertegenwoordigde burgers, aan de armen overal in de wereld heeft geen verwezenlijking gevonden in geen enkele vorm van moderne politieke organisatie. De aanslagen van het gemondialiseerd kapitalisme en zijn uitdrukkingen – als het machinisme, het "allen aan het werk", het consumentisme en de concurrentie – vertegenwoordigen evenzoveel regressies ten aanzien van zijn geschiedkundige beloften. De emancipatie is meer dan ooit een hoop en een project, tot leven te brengen. Het groeibezwaard is emancipatoir. Het geeft ons terug de capaciteit te handelen en ons eigen leven in handen te nemen in plaats van het te laten verkommen in steeds globalere en rampzaliger crisissen. Het geeft ons terug de mogelijkheid te verzinnen en ons in te zetten in een nieuw humanistisch, bevrijdend en sociaal evenwichtig paradigma. Het is wat we willen doen door het debat in de politieke sfeer te brengen met alle democratische middelen die ons beschikbaar zijn en een politieke beweging van groeibezwaard zijn scheppende en ontwikkelende.

Deze uittreksels tonen naar wens aan hoezeer het hoofdstuk "sociaal/solidariteit" van de pbGB slechts kan begrepen worden in samenhang met de andere hoofdstukken van de groei bezwaarden die een ondeelbaar geheel vormen. Zie daar een inherente moeilijkheid van de te realiseren verandering van paradigma op dewelke we attent moeten zijn zonder ons erdoor te laten paralyseren. Men kan niet over alles tegelijkertijd praten.

Diverse noties van de huidige tekst zullen later moeten gepreciseerd worden. Sommigen zijn ten andere op de voorgrond geplaatst omdat we de intentie hebben om nota's, tot dagen van overdenking, voor te bereiden om meer in detail de oplossingen te bepalen die we voorstaan voor deze vragen. Niettemin, is het document dat je gaat lezen voldoende ontwikkeld om een klaar idee te geven van het project dat de groeibezwaarden verdedigen op sociaal vlak. Deze nota zal aangevuld worden met een beschrijving van de specifieke politiek in te stellen voor ieder bepaald publiek : oudere mensen, gehandicapten, begeleiders...of over specifieke politieke objecten (toegang tot woning, tot fundamenteel goed..

De voorstellen die we hier beschrijven alsook degene die nog komen zijn dus ingesloten in een omwerking van de economische politiek. Het is namelijk aangewezen de problemen te voorkomen eerder dan eindeloos "gedoemd" te zijn om de fouten te herstellen.

De voorstellen van de groeibezwaarden

Onze voorstellen draaien rond 6 assen :

1. Ten volle de solidariteit in praktijk brengen
2. De fundamentele rechten en plichten uitbreiden
3. Nieuwe sociale veroveringen realiseren
4. De sociale bescherming versterken
5. Een solidariteit van nabijheid verzekeren door de herstructurering van de publieke of niet-markt diensten van algemeen belang.
6. Iedereen toelaten om beter zijn burgerschap op zich te nemen

1. Ten volle de solidariteit in praktijk brengen

“We maken allen deel uit van de Aarde, ondeelbare levensgemeenschap samengesteld uit van elkaar afhankelijke wezens intiem gebonden door een gedeelde bestemming”

Eerste overweging van de universele declaratie van moeder aarde.

Op het moment wanneer de solidariteit opgebouwd dank zij de sociale strijd van de XX^{ste} eeuw instort, stelt de vermenigvuldiging van de crisissen de kwestie van de gemeenschap en de solidariteit in radicale nieuwe termen. Voor de meest welgestelde, zal de vraag om minder te verbruiken om de gezamenlijke toekomst te verzekeren zich scherper stellen. De legitieme bevrediging van de behoeften van de minst welgestelde verplicht de ontwikkelde landen zich voor te bereiden gezamenlijk minder en anders te verbruiken ten einde iedereen de toegang tot vitale grondstoffen te verzekeren.

Het objectief moet dubbel zijn: het verwijderen van de hypothese van de autoritaire verdeling in de toegang tot de grondstoffen en het spectrum van de duale samenleving terugdringen waar een minderheid beslist over de verdeling van de grondstoffen, zonder zich zorgen te maken om de sociale schade en waar de grote meerderheid elke dag geconfronteerd is met de schaarste en de milieu, sociale en sanitaire schade van een maatschappij die terug steeds gewelddadiger is geworden. **Het structurele en duurzame karakter van de crisis van de uitputting van de niet hernieuwbare grondstoffen en de dodelijke verzwakking van de ecosystemen die onze hernieuwbare grondstoffen verzekeren vereist dat de sociale eisen en de ecologische noodzakelijkheden op eenzelfde plan worden gesteld**, het ene niet zonder het andere gaan kunnende. Het betreft daar een fundamentele oriëntatie van de politieke keuze gedragen door de groeibezwaarden.

De ecologische crisis doet de reeds belangrijke ongelijkheden toenemen. Hoe rijker men is, hoe meer men bijdraagt aan de vervuiling en hoe minder men eraan is blootgesteld want de hoogste inkomens geven meer uit en verbruiken met voorsprong en beschikken over middelen om zich te beschermen tegen de milieuoverlast, tot op zeker punt op zijn minst. Het zijn de zwakste bevolkingsgroepen die het eerst en het zwaarst getroffen worden, bij voorbeeld door onvoldoende beschikking op water, op een kwaliteitsvolle voeding, door een mindere bescherming tegen natuurrampen, een aangroei van lokale luchtvervuiling en de globale klimaatopwarming. Onze verantwoordelijkheid is dus immens en de noodzaak tot een globaal antwoord springt iedereen in het oog wie nauwer geïnteresseerd is in het sociale vraagstuk.

Een andere sociale organisatie is dus noodzakelijk om te beslissen welke onze behoeften zijn en hoe ze gezamenlijk te bevredigen met een zuinige gelokaliseerde economie ,volgende generaties behoedend. Ze zal de inter-generatieve solidariteit moeten toelaten (van de geboorte tot de dood), en de deling van de activiteiten (productief, herstelling van schade, huishoudelijk, educatief, sociaal en cultureel) op zodanige wijze dat geen enkele leeftijd een uitsluiting wordt en dat de vermindering van de fysieke activiteit zich niet vertaalt in een gevoel van nutteloosheid.

Om te vorderen naar een ecologisch houdbare samenleving maar ook om te verzekeren dat deze toekomstige samenleving sociaal en democratisch rechtvaardig en ontplooiend is, **moeten drie objectieven tegelijk worden nagestreefd :**

- afstappen van de economische mythe van de oneindige groei en de vervanging van de coöperatie en het welzijn door de competitie en het steeds meer; dit houdt in dat de constitutionele principes moeten worden gewijzigd, zowel van ons land als van de Europese Unie, om er als nieuwe objectieven het respect van de planetaire limieten

op nationaal en internationaal vlak in te schrijven, en te komen tot een nieuwe universele verklaring die het Publiek goed van de mensheid instelt⁶;

-Het werk verdelen, tijd en meer zin terug vinden en iedereen toelaten zich in te zetten voor de onmisbare burgerdiensten verlening die niet kunnen toekomen aan de marktsfeer en die vandaag toekomen aan de “sociale diensten” waarvan men niet voortdurend het aantal kan verhogen.

-een onvoorwaardelijk basisinkomen garanderen voor elk menselijk wezen (en op symmetrische wijze een maximum inkomen), namelijk door beschikkingsrecht te verzekeren op fundamentele publieke goederen (sociale zekerheid, opleiding, energietoegang, water, enz.) via een publiek beheer.

Ons land is één van de rijkste van de planeet maar onze organisatiewijze is onrechtvaardig en vernietigend. Bovendien is deze rijkdom grotendeels gebaseerd op het krediet die, zoals we weten kans loopt onhoudbaar te worden. Een verandering van koers is dringend noodzakelijk. De middelen zijn beschikbaar maar we moeten de gezamenlijke kracht organiseren die in staat zal zijn om zich te verzetten tegen de gevestigde machten en alternatieven uit te werken.

2. De fundamentele rechten en plichten uitbreiden

Het objectief van elke maatschappij zou moeten zijn aan elk van zijn leden toe te laten zich te ontplooiën en een vrije en verlichte burger te worden die invloed uitoefent op het heden en op de democratie, die zich wijdt aan het leven van de stad, die gelijkwaardig participeert aan de samenleving... Hoe kan men echt zijn burgerschap uitoefenen zonder toegang tot fundamentele rechten? De bevrediging van het geheel van zijn behoeften is dus een onvoorwaardelijke noodzakelijke voorwaarde die de samenleving aan iedereen moet verzekeren. Welnu vandaag heeft het individu dikwijls pas het recht te bestaan als hij aan de dominante denkwijze deelneemt en deze ondersteunt. Deze logica is niet de onze. Er moet een andere sociale cohesie uitgevonden worden die door andere regels wordt beheerd.

In de maatschappij die de groeibezwaarden willen bouwen, zullen er rechten zijn verbonden aan personen vanuit het simpele feit van zijn bestaan, zonder overweging van “verdienste”, sociaal statuut of nationaliteit. Deze rechten zijn diegene die voorafgaan aan de ontplooiing van het individu en van de gemeenschap.

Deze rechten opbouwen en verzekeren komt uit een ethische en humanistische noodzaak, stichter van het “samen leven” en onafhankelijk van geslacht, leeftijd of sociale categorie, zelfs indien iedere sociale categorie moet bijdragen, volgens zijn middelen, aan de financiering van deze rechten. Deze constructie heeft een gevolg, het instellen van een gezonde relatie met de planeet tot dewelke we allen behoren en het herstellen van een publiek, democratisch en transparant beheer van de grondstoffen.

Ze houdt in tussen te komen in de kern zelf van hetgeen ons systeem inricht, onze constitutie en het Europees recht, alsook het instellen, naast de verklaring van de rechten van de Mens, van een nieuwe referentie van mondiale basis. Dat laatste gebeurt door een nieuwe benadering van de verhoudingen tussen de menselijke wezens en het

⁶ Zoals Enrique Dussel (2006) bevestigt, wat moet worden verzekerd is de productie, de reproductie en de ontwikkeling van elk menselijk leven van elk ethisch subject (ieder menselijk wezen). Dat is het “Publiek Goed van de mensheid”. Zie François Houtart: Conferentie “ Van de publieke goederen naar het Publiek Goed van de mensheid”, georganiseerd door de Rosa Luxemburg Stichting in Rome (28-29 april 2011)

universum via welke we de uitbuiting van de natuur verlaten om te komen tot de era van haar respect omdat ze de bron is van alle leven. In dit opzicht vormen de opties van de Verklaring van de VN over de rechten van de autochtone volkeren⁷ en deze van het project van universele Verklaring van de rechten van Moeder-Aarde⁸ een stevige basis en moeten ze ten volle worden erkend.

3. Nieuwe sociale veroveringen realiseren

- Het werk delen en tijd en zin terugvinden

In onze "arbeid" maatschappij worden de concepten arbeid, werk en activiteit volledig verward op het punt dat ze grotendeels de één voor de ander gebruikt worden. **De groeibezwaarden menen dat de verandering van paradigma inhoudt dat we de verschillende vormen van activiteit van elkaar zullen moeten onderscheiden.**

Ze stellen dus voor de arbeid van het werk te onderscheiden.

Voor de groeibezwaarden hergroepeert **de notie van arbeid** de som van taken te vervullen om een humaan leven te verzekeren in harmonie met de andere mensen en met het milieu van hetwelk hun leven afhankelijk is of deze taken nu vergoed worden of niet. Onderliggend aan dit idee vindt men volgende begrippen :

- De arbeid is beperkt (" eenmaal alle corvee volbracht, is het gedaan")
- Zonder arbeid kan de gemeenschap niet leven.
- Er is geen competitie om een werk te hebben, er is een lijst met de te volbrengen taken
- Het dient tot niets een arbeid uit te oefenen die tot niets dient
- Iedereen heeft een deel uit te voeren, afhankelijk van zijn vermogens

Het werk is alle arbeid die een vergoeding meebrengt, of deze nu komt van een activiteit als loontrekkende of als zelfstandige.

Buiten het werk werkt iedereen veel, in vrijwillige of intra- familiale activiteiten, met de bedoeling ook zijn autonome sfeer te vergroten. Het is niet de arbeid die mankeert in deze periode van sterke maatschappelijke transformatie maar wel de mogelijkheid er een erkenning en een vergoeding voor te krijgen. De meeste mensen dragen in zich hun eigen objectieven en het werk dat hiermee is verbonden maar velen worden ertoe geleid deze te verlaten omdat ze zich moeten verzekeren van een voldoende monetair inkomen (en sommigen geraken hier zelfs niet)

In het dominante discours wordt er een grote prioriteit gegeven aan het werk, zogezegd "productief", dat de enige activiteit zou zijn in staat het geheel van andere activiteiten, een beetje geminacht, want gefinancierd of gesubsidieerd door de gemeenschap, te financieren. Welnu, het is totaal fout te bevestigen dat de rijkdom zou gecreëerd worden alleen door de markt ondernemingen en niet door de niet-markt en de publieke diensten of het vrijwilligerswerk.

Deze simplistische en foutieve visie neigt het geheel van discussies betreffende niet alleen het werk en de arbeid maar ook betreffende de basisfuncties van elke samenleving in te palmen. In werkelijkheid functioneren de marktondernemingen dank zij de publieke diensten die geduldig werden opgebouwd (publiek communicatienetwerk, publiek onderwijs, sociale zekerheid...) dank zij de activiteiten ontplooid in de autonome sfeer (zorgen aan kinderen,

⁷ http://fr.wikipedia.org/wiki/D%C3%A9claration_des_droits_des_peuples_autochtones

⁸ <http://www.derechosdelanaturaleza.org/website/files/2010/11/Projet-de-D%C3%A9claration-Universelledes-Droits-de-la-Terre-M%C3%A8re.pdf>

sociale en culturele scheppingen, en dank zij de talrijke diensten geleverd door het ecosysteem (watercyclus, bevruchting, gezond klimaat...)

In een logica die alles vermarkt, tot personen toe, genoemd "menselijke grondstoffen", zijn diegenen talrijk die geen bevredigend evenwicht vinden tussen beroep en privé, talrijk zijn diegenen die lijden op het werk. De vat op de personen is niet enkel economisch en sociaal. Ze is ook cultureel. Men gaat zelfs zo ver ons te doen geloven dat we te veel verdienen, dat we niet genoeg produceren en niet lang genoeg werken.

Het wordt dus tijd deze arbeidsgeest geërfd uit het verleden in het geding te brengen en nieuwe concepten voor te dragen want vandaag hangen te veel essentiële functies voor elk van ons af van het werk :

- Het is zij die het beschikken over een inkomen verzekert;
- Het is zij die ons een statuut verleent
- Het is zij die aan ons en onze naasten de toegang tot de sociale zekerheid verstrekt;
- Soms geeft ze ons ook de kans ons te ontplooien.

Niet meer wensend aan het werk de realisatie van alle deze functies toe te vertrouwen, stelt de pbGB nieuwe sociale veroveringen voor, waaronder de beschikking over een onvoorwaardelijk basisinkomen⁹, de instelling van een maximaal toelaatbaar inkomen en het op stellen van een algemene arbeidstijdverkortung in het kader van een versterkte sociale Zekerheid.

Het onvoorwaardelijk basisinkomen (OBI)

Het project economie - financiën dat werd aangenomen door de pbGB stelt " *de instelling van het onvoorwaardelijk individueel en onvervreemdbaar basisinkomen, dat onvoorwaardelijke vergoedingen kan inhouden.*"

We verstaan onder onvoorwaardelijk basisinkomen, een inkomen dat aan iedereen wordt uitgekeerd, van de geboorte tot de dood, dat voldoende is om iedereen toe te laten een waardig leven te leiden zonder verband met het bezit van een werk. Dit inkomen moet persoonlijk zijn, onvervreemdbaar en cumuleerbaar met elke andere vergoeding. Het is erop gericht het werk niet meer als enige referentie, enige basis van sociale band, enig middel van waardig leven, te zien. Met dit inkomen moeten we kunnen stoppen volledig afhankelijk te zijn van het statuut verbonden aan het werk voor onze economische en sociale integratie. Door zijn instelling moet het onvoorwaardelijk basisinkomen het elke persoon toelaten de beschikking te hebben over waardige en redelijke levenscondities, de autonomie bevorderend, en de totale afhankelijkheid, de uitsluiting of zelfs de vernedering te doen stoppen.

Het onvoorwaardelijk basisinkomen valt binnen het kader van de wil tot het versterken van het sociaal systeem in zijn geheel. Het is er om het menselijk leven veilig te stellen, een meesterstuk wordend van een nieuw sociaal pakt en van het recht op een waardig leven dat noch het werk noch de klassieke sociale hulp kan verzekeren. Er is geen sprake van dat men, parallel aan de instelling van het onvoorwaardelijk basisinkomen, de normen die het betaalde

⁹ Zie « Revenu garanti, la première vision positive du XXIe siècle » <http://peripheries.net/article326.html#nb6>

of zelfstandige werk omkaderen naar beneden toe herziet. Het OBI komt de solidariteitsbanden versterken die onmisbaar zijn tussen alle leden van een samenleving¹⁰.

Het OBI opent de kans op een andere maatschappijkeuze en valt binnen het kader van de uitbreiding van de sfeer van kosteloosheid want alles wat kosteloos is, waarvan de eigendom gemeenschappelijk is, en waarvan we het gebruik delen, draagt bij aan hetgeen ons bevrijdt uit de antisociale en milieuonvriendelijke krachten van de markt. Deze kosteloosheid is gerechtvaardigd om aan te moedigen tot goed gebruik. Ze moet zich dus vervolledigen met de verduring van het wangebruik. Dit noopt tot het gezamenlijk bespreken van de behoeften en het veld van tussenkomst van de publieke diensten, geacht deze noodzakelijke goederen en diensten te leveren, van hun rol en plaats in de economie maar ook van de limieten die moeten worden ingesteld. Het is een kosteloosheid die sociaal en democratisch is georganiseerd en opgenomen door de uitoefening van een publieke dienst.

De vraag van het inkomen in geld (en niet in natura) zal bijzonder moeten worden bestudeerd. Het OBI kan niet alleen een numeriek inkomen zijn ,maar ook bestaan uit de ter beschikking stelling van de voorwaarden voor welzijn.

Dit veronderstelt, dat de gemeenschappen terug de controle nemen over de publieke diensten zoals het water, de gas, elektriciteit of het vervoer ten einde de sfeer van kosteloosheid uit te breiden, en dat er een trekkingsrecht voor elk zou worden opgericht. Zo moeten de eerste schijven van verbruik van water, elektriciteit worden beschouwd als fundamentele goederen, gegarandeerd door de gemeenschap onafhankelijk van de financiële of sociale situatie van de individuen. De financiering van deze rechten kan voornamelijk verzekerd worden door een progressieve facturatie van de schijven boven dit minimum. De berekening zou zodanig worden uitgevoerd zodat de grote verbruikers betalen voor de meest zuinige of de meest hulpeloze, wat slechts rechtvaardig zou zijn. Een dergelijk systeem zou ieder bovendien aanmoedigen zijn verbruik te beperken en aan de gemeenschap om nieuwe diensten op te richten.

Een deel van dit onvoorwaardelijk basisinkomen zou kunnen worden gestort in complementaire krimpde streekmunten t' is te zeggen die langzaam in waarde afnemen met het verloop van de tijd¹¹. Het onvoorwaardelijk basisinkomen, zo gedacht, zou bijdragen aan het verlaten van het huidige speculatieve monetaire en financiële systeem.

De financiering van dit onvoorwaardelijk basisinkomen¹² wordt regelmatig aangeroerd om zijn onmogelijkheid te stellen en deze maatregel te klasseren onder de fantasieën. Welnu, de realiteit is totaal anders. Deze droom is realiseerbaar. Meerdere studies hebben aangetoond dat de instelling van het onvoorwaardelijk basisinkomen progressief mogelijk zou zijn meer bepaald

- het boek dat Yannick Vanderborgh en Philippe Van Parijs hebben geschreven over het universele basisinkomen en beschikbaar hier : http://www.uclouvain.be/cps/ucl/doc/etes/documents/2_7071_4526_2.pdf

¹⁰ In het zog van Milton Friedmann, inderdaad, sommige liberalen spreken zich uit voor het storten aan iedereen van een "erbarmelijke subsidie" die niet zou toelaten te leven, maar ze zou eerder functioneren als een vermomde subsidie aan de spotprijs, terwijl de ontmanteling van de sociale rechten onvervaard zou kunnen doorgaan.

¹¹ Over de complementaire munten zie <http://monnaie-locale-complementaire.net/> en de nota munten verbonden aan het hoofdstuk economie/financiën en.

- of nog de werken van Bernard Friot over het universele loon

<http://www.espaces-marx.net/IMG/pdf/Friot-Pour-un-salaire-universel.pdf>

Het is een politieke keuze om op te nemen en vooral een verandering van paradigma om te verbeelden. Wat betreft zijn financiering, de pbGB is voorstander van het feit ze in te stellen door middel van de bijdrage en tegen een verhoging van de BTW

Het maximaal toegestaan inkomen

Het onvoorwaardelijk basisinkomen vraagt dus ons systeem van herverdeling en solidariteit te herdenken. Het zal ter zelfde tijd een diepgaande fiscale hervorming vereisen, namelijk, **het in eer herstellen van de progressieve belasting op het inkomen en de instelling van een maximaal toegestaan inkomen (MTI), alsook de instelling van een eco fiscaliteit erop gericht de niet lokale of niet milieuvriendelijke productie te beboeten.** Een maximaal toegestaan inkomen (MTI), ingesteld door een federale wet, zal toelaten te strijden tegen de inkomensverschillen alle inkomens dooreen genomen, en zal moeten vermijden dat het wangebruik en de overdadige consumptie aan rijken zou zijn toegelaten terwijl velen het strikte minimum beginnen te missen. Parallel met dit MTI, vraagt de pbGB dat de sociale partners beginnen met het instellen van een “aanvaardbare inkomensongelijkheid” alle sectoren dooreen genomen.

Andere maatregelen met betrekking tot het werk

Parallel met de instelling van het MTI en het OBI, stelt de pbGB een **algemene reductie van de werktijd (RWT)** ten einde dat deze, en de inkomens ermee gemoeid, gedeeld zouden worden onder ons.

Voor de pbGB is de RWT niet alleen nuttig maar ook wenselijk. Inderdaad de RWT moet niet alleen dienen om het werk voor iedereen beschikbaar te maken. Ze moet ons ook toelaten ons te bevrijden van een maatschappij nagenoeg volledig gericht op het betaalde werk, teneinde ons de tijd te geven die dingen te doen die onze humaniteit en ons burgerschap uitmaken.

Uiteindelijk toont de pbGB zijn voorkeur voor de ontwikkeling van participatieve en gelokaliseerde economie de werktuigen¹² bevoorrechtend die controleerbaar en beheersbaar zijn door de mens en dus op zijn maat

- gelokaliseerd zijn : kleine ondernemingen, van nabijheid, korte ketens voornamelijk in landbouw, gedecentraliseerde instellingen
- die het autonome kunnen en de creativiteit bevoordelen
- die het delen van heden ten dage geïndividualiseerde apparaten (wagens, knutsel- en huishoudwerktuigen, enz.) en het gebruiksrecht eerder dan het eigendomsrecht bevordert;
- die een kleiner verbruik van fossiele grondstoffen, in het bijzonder brandstoffen, en nog beter het niet-verbruik, bevoorrecht;
- die een beheersing van de energievraag (zuinigheid en energie efficiëntie, rationeel energiegebruik, isolatie politiek, enz.) verzekeren en een toename in kracht van de gedecentraliseerde hernieuwbare energie gecontroleerd door de burgers ;
- die volgen uit de keuzes van de burgers na evaluatie en democratisch debat over de sociale, maatschappelijke en milieu impact.

¹² Werktuig : ieder object, organisatie of structuur genomen als middel naar een doel

Om deze keuzes aan te moedigen denkt de pbGB dat

- de publieke hulp aan de bedrijven in deze zin moet geheroriënteerd worden.
- het banksysteem moet omgevormd worden ten einde een staatsbank te creëren die leningen geeft zonder interesten, met alleen administratieve lasten.
- en dat er complementaire streekgebonden en krimpende (en dus niet oopotbare) munten¹³ moeten gecreëerd worden

4. De sociale bescherming versterken

Voor de groeibezwaarden is een versterking van de sociale bescherming essentieel. Het in werking stellen van het onvoorwaardelijk basisinkomen mag de sociale zekerheid en de andere beschermingspolitiek niet vervangen. **Het OBI versterkt de bescherming wijl ze een grotere autonomie toelaat maar de basismissies van de sociale zekerheid moeten bewaard blijven** zoals de verzekering tegen werkloosheid, de gezondheidszorgen en de pensioenen. **De familiale vergoedingen, geïndividualiseerd en verhoogd kunnen voorafgaan aan het OBI van de kinderen en de jongeren.**

De sociale zekerheid is een collectief publiek systeem en het is dus uitgesloten de privatisering van sommige sectoren te overwegen. Integendeel het openen van nieuwe wegen moet binnen het systeem zelf worden overwogen om het onvoorwaardelijk basisinkomen te realiseren, om toe te laten naar een ecologisch beheer van de gezondheidsvraagstukken te gaan ((meer bepaald door de preventie op de voorgrond te brengen), en om de noden te dekken verbonden met de veroudering van de bevolking. **Het paritair beheer van de sociale zekerheid tussen sociale partners moet voortgezet worden.**

De sociale zekerheid en de beleidsmaatregelen met betrekking tot het integratie inkomen moeten federaal blijven, zowel wat betreft de financiering als wat betreft de dekking: de solidariteit die deze beleidsmaatregelen bevorderen is tussen personen en niet tussen geografische zones. **Een uitbreiding en Europese veralgemening is een objectief op middel lange termijn.**

De financiering van de verschillende sociale beschermingen moet verzekerd worden door de invoering van een veralgemeende sociale bijdrage (alle soorten inkomen, particulieren of ondernemingen) evenredig met de inkomsten of met de voordelen alsook door een bijdrage in verhouding met het kapitaal en met de creatie van een maximaal toegelaten inkomen;

De individualisatie van de sociale bescherming moet worden ingesteld zowel voor de zaken beheerd door de sociale zekerheid als voor degene beheerd binnen het recht op een integratie inkomen teneinde de personen die tijdelijk of voor langere periodes wensen samen te wonen of in ieder geval een aantal faciliteiten en voorzieningen wensen te delen niet meer te beboeten. Deze zeer oude eis moet, uiteindelijk, geconcretiseerd worden voor reden van de vrijheid van personen, voor sociale en milieuredenen. Ze heeft een enorm potentieel wat betreft levensniveau en ecologische voetafdruk. Zij opent de weg op een onvoorwaardelijk basisinkomen voor alle personen..

De stappen gevraagd aan de burgers die hulp behoeven moeten vergemakkelijkt worden door

¹³ Over de complementaire munten zie <http://monnaie-locale-complementaire.net/> en de nota munten verbonden aan het hoofdstuk economie/financiën en

belangrijke maatregelen van administratieve vereenvoudiging waaronder het onvoorwaardelijk basisinkomen en de transfer van de keuze van kas van familiale vergoeding van de werkgever naar de werknemer;

5. Een solidariteit van nabijheid verzekeren

Een solidariteit van nabijheid verzekeren door de herinvoering van publieke of niet-markt diensten van algemeen belang

Een nieuwe solidariteit hercreëren gaat ook via concrete initiatieven die het iedereen toelaten in waardigheid en met respect voor de fundamentele rechten te leven.

Wat dit betreft, het **ter beschikking stellen van woningen** van kwaliteit tegen verlaagde huur of nog **het ter goeder trouw ter beschikking stellen van onontbeerlijke grondstoffen, zoals energie en drinkbaar water, om de basisnoden te dekken** moeten een belangrijk deel uitmaken van een sociale politiek.

Het is toch paradoxaal te zien dat in onze maatschappij hoe meer men verbruikt, hoe goedkoper het wordt vermits men dan over de prijs kan onderhandelen als het al niet eenvoudigweg voorzien in de structuur van de prijs. Het is vanzelfsprekend het omgekeerde dat moet worden gedaan. Wat moet gedaan worden, is de kosteloosheid of nagenoeg kosteloosheid van de noodzakelijke grondstoffen ter bevrediging van basisbehoeften te verzekeren en van langs om meer belastingen wat daaraan voorbij gaat de mogelijkheid van gezamenlijke aankoop voorziend (schaalvoordelen). De kosteloosheid of nagenoeg kosteloosheid wil natuurlijk niet zeggen dat er geen kosten zijn maar deze kost is op de gemeenschap gelegd en dus beslist op basis van een democratisch debat.

Het recht op onderdak moet geconcretiseerd worden want dit recht is fundamenteel en de basis voor elke persoon (artikel 23 van de constitutie) maar vandaag is een toenemend deel van het inkomen van een huishouden noodzakelijk om te wonen. De beschikking over een deftige woning moet bijgevolg aan iedereen verzekerd worden namelijk dank zij :

- de uitbreiding van het sociale huur park of het park met sociale bestemming.
- de aanpassing van dit park aan ecologische eisen (zuinigheid wat betreft gebruik van energie grondstoffen en van water) en de noodzaak het park te vestigen in een gezonde en dynamiserende ruimte zodat het een regelmatig contact met de natuur toelaat.
- de strijd tegen de ontregeling van de huren door de vaststelling van de referentiehuren;
- de aanpassing van de vastgoed fiscaliteit met het oog op een grotere sociale rechtvaardigheid en ecologische doelmatigheid (energiebesparing) meer bepaald door de afschaffing van het vastgoed voorschot tijdens de afbetaling van de hypothecaire lening of van de leningen bekomen voor een ecologische aanpassing van het gebouw.
- het instellen van een plicht van sociale mix in de vastgoed projecten.

De pbGB is er zich van bewust dat de toegang tot een woning of de dekking van de basisbehoeften meer gedetailleerde voorstellen vereisen. Het zal er zich later op toeleggen.

Het OCMW is een essentiële kracht van solidariteit.

Haar middelen moeten versterkt worden niet alleen financieel, door de instelling van het onvoorwaardelijk basis inkomen (vandaag is het deel van de bijdrage van de federale Staat aan het integratie inkomen slechts 50%) maar ook menselijk.

Inderdaad, de sociale assistenten moeten een essentiële rol van begeleiding en informatie spelen tot de verzwakte bevolkingsgroepen namelijk door hen te helpen zich aan te passen bij de nieuwe gedragingen die zich opdringen tijdens de maatschappelijke verandering. Het OCMW moet eveneens over de middelen beschikken om de huishoudens, slachtoffer van schulden, te helpen.

Ten andere wordt een preventieve politiek ontwikkeld door :

- het verbieden van alle publiciteit voor consumptie krediet en gokspelen
- door de kredietinstellingen alleen verantwoordelijk te stellen voor de niet terugbetaling van de consumptie kredieten (geen klachten, vervolg mogelijk tenzij bij bewijs van frauduleuze verklaring;)
- elke vorm van publiciteit in de publieke ruimte te verbieden;
- door op vasthoudende wijze te strijden tegen het georganiseerd verval;
- door de collectieve voorzieningen en de verbonden diensten voldoende te ontwikkelen en ze toegankelijk te stellen aan de huishoudens met de kleinste inkomens en hierbij het recht van gebruik te bevoorrechten op het recht van eigendom.
- door de ondersteuning en de ontwikkeling van initiatieven van milieu en sociale veerkracht reeds in werking vandaag, zoals, de Verenigingen voor solidaire aankoop, de lokale ruil systemen, de netwerken van kennisuitwisseling, de Schenkingen, de Leenverenigingen, de Dienstenverenigingen, de uitdragerijen, de gedeelde Tuinen en meer algemeen alles wat voorkomt uit de " samenwerkende consumptie"

Eén van de karakteristieken van talrijke consumpties vandaag is de evolutie naar vormen van privé consumptie: het privé zwembad eerder dan het publiek zwembad, de spellen thuis eerder dan in de spelothek, de spellen in de diepte van de tuin eerder dan in het park of de speelruimte, enz. Opnieuw vermenigvuldigen sociale en ecologische belangen zich om te pleiten voor een omkering van deze trend.

6. Iedereen toelaten beter zijn burgerschap op te nemen

Niet alleen is er tijd nodig om zijn burgerschap op te nemen maar er moeten vermogens zijn om te debatteren en keuzes uit te werken. Dit veronderstelt dat er netwerken van informatie en opleiding toegankelijk zijn voor iedereen. Het is een onmisbare voorwaarde voor de instelling van een gedecentraliseerde participatieve democratie, enige waarborg voor een evolutie en voor het behoud van het mogelijke, in een echte solidaire en egalitaire maatschappij, waar alles is voor het leven van allen.

Deze opleiding zou moeten mogelijk gemaakt worden vanaf de vroegste jaren. Inderdaad als slechte conditioneringen verworven zijn wanneer de informatie aanvangt, is het moeilijk ze te uit te drijven.

Wat betreft de informatie van de gebruiker, de verpakkingen, die slechts de genormaliseerde en gereguleerde informatie zou mogen presenteren, moeten nog meer ingekaderd worden, wat het zou toelaten een keuze te maken met kennis van zaken.

De pbGB is de instelling van een burgerdienst toegewijd aan het burgerschap gunstig gezind.